

Suvestinė redakcija nuo 2019-06-11 iki 2019-12-31

Įsakymas paskelbtas: Žin. 1999, Nr. [5-123](#), i. k. 0992250ISAK00000005

Nauja redakcija nuo 2019-06-11:

Nr. [V-687](#), 2019-06-07, paskelbta TAR 2019-06-10, i. k. 2019-09420

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

**ĮSAKYMAS
DĖL LIETUVOS MEDICINOS NORMOS MN 157:2019 „BIOMEDICINOS
TECHNOLOGAS“ PATVIRTINIMO**

1999 m. sausio 6 d. Nr. 5
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos medicinos praktikos įstatymo 4 straipsnio 4 dalimi:

1. T v i r t i n u Lietuvos medicinos normą MN 157:2019 „Biomedicinos technologas“ (pridedama).
2. N u s t a t a u, kad 2020 m. sausio 1 d. įsigalioja tokia šiuo įsakymu patvirtintos Lietuvos medicinos normos MN 157:2019 „Biomedicinos technologas“ 3 punkto redakcija:
„3. Teisę verstis biomedicinos technologo praktika turi asmuo, Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka įgijęs biomedicinos technologo profesinę kvalifikaciją ir turintis galiojančią licenciją verstis biomedicinos technologo praktika pagal biomedicinos technologo profesinę kvalifikaciją.“
3. P a v e d u įsakymo vykdymą kontroliuoti viceministrui pagal veiklos sritį

SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

MINDAUGAS STANKEVIČIUS

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos
sveikatos apsaugos ministro
1999 m. sausio 6 d. įsakymu Nr. 5
(Lietuvos Respublikos
sveikatos apsaugos ministro
2019 m. birželio 7 d.
įsakymo Nr. V-687
redakcija)

LIETUVOS MEDICINOS NORMA MN 157:2019 „BIOMEDICINOS TECHNOLOGAS“

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos medicinos norma MN 157:2019 „Biomedicinos technologas“ (toliau – Lietuvos medicinos norma) privaloma biomedicinos technologams, dirbantiems Lietuvos Respublikoje, jų darbdaviams, taip pat institucijoms, rengiančioms šiuos specialistus, tobulinančioms jų kvalifikaciją bei kontroliuojančioms jų veiklą.

2. Lietuvos medicinos normoje vartojamos sąvokos ir jų apibrėžtys:

2.1. **Biomedicinos technologas** – asmens sveikatos priežiūros specialistas, įgijęs biomedicinos technologo profesinę kvalifikaciją.

2.2. **Biomedicinos technologo praktika** – biomedicinos technologo pagal įgytą profesinę kvalifikaciją ir nustatytą kompetenciją vykdoma asmens sveikatos priežiūra laboratorinės diagnostikos srityje.

2.3. **Laboratorinio tyrimo rezultato techninis įvertinimas** – medicinos priemonės (prietaiso), kuriuo buvo atliktas laboratorinis tyrimas, techninio tvarkingumo, klaidų kodų, įspėjimų ir pastabų, tyrimų priemonių kalibravimo ir vidaus kokybės kontrolės rezultatų įvertinimas.

2.4. Kitos Lietuvos medicinos normoje vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos yra apibrėžtos asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimą reglamentuojančiuose teisės aktuose.

3. Teisę verstis biomedicinos technologo praktika turi asmuo, Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka įgijęs biomedicinos technologo profesinę kvalifikaciją.

4. Biomedicinos technologo profesinę kvalifikaciją įgyjama aukštojoje mokykloje baigus Biomedicinos diagnostikos ar Biomedicininės diagnostikos studijų programą. Užsienyje įgyta biomedicinos technologo profesinę kvalifikaciją pripažįstama Lietuvos Respublikos reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo įstatymo nustatyta tvarka.

5. Biomedicinos technologo profesinę kvalifikaciją įgijusiais taip pat laikomi asmenys, kurie atitinka vieną iš šių sąlygų:

5.1. turintys iki 1990 m. kovo 11 d. išduotus diplomus ir įgiję medicinos laboranto, felčerio laboranto, medicinos felčerio laboranto, sanitarijos felčerio, laboratorinės diagnostikos laboranto arba medicininės diagnostikos laboranto profesinę kvalifikaciją, taip pat asmenys, įgiję chemijos pramonės aparatininko, mokančio atlikti II kategorijos chemijos pramonės laboranto darbą, papildomai išklause ne trumpesnę kaip 288 val. trukmės Klinikinių laborantų mokymo programos kursą ir turintys tai patvirtinančius pažymėjimus;

5.2. turintys iki 1990 m. kovo 11 d. išduotus medicinos mokyklų ir aukštesniųjų medicinos mokyklų diplomus ir įgiję medicinos sesers, vaikų įstaigų medicinos sesers, medicinos brolio, medicinos felčerio, felčerio, akušerio profesinę kvalifikaciją, papildomai išklause ne trumpesnę kaip 180 val. trukmės „Biocheminių laborantų tobulinimo“ mokymo programos kursą ir turi tai patvirtinančius pažymėjimus;

5.3. turintys po 1990 m. kovo 11 d. išduotus Lietuvos aukštesniųjų medicinos ir medicinos mokyklų diplomus ir įgiję felčerio laboranto, sanitarijos felčerio, medicininės diagnostikos laboranto, laboranto, laboratorinės diagnostikos laboranto, medicinos laboranto, medicinos felčerio laboranto profesinę kvalifikaciją;

5.4. turintys po 1990 m. kovo 11 d. išduotus Lietuvos aukštesniųjų medicinos, medicinos mokyklų ir aukštųjų mokyklų diplomus ir įgiję medicinos sesers, vaikų įstaigų medicinos sesers, slaugytojo, medicinos felčerio, felčerio, medicinos brolio, akušerio profesinę kvalifikaciją, papildomai išklaušę ne trumpesnę kaip 180 val. trukmės kursą „Hematologiniai, bendraklininiai ir biocheminiai tyrimai“ arba ne trumpesnę kaip 288 val. trukmės Klinikinių laboratorijų laborantų specializacijos kursą arba Biocheminių laborantų tobulinimo mokymo programos kursą ir turi tai patvirtinančius pažymėjimus;

5.5. 2003–2006 m. yra baigę biomedicinos diagnostikos ar biomedicininės diagnostikos studijų programą, įgiję visuomenės sveikatos aukštojo (neuniversitetinio) mokslo diplomą ir technologo profesinę kvalifikaciją;

5.6. iki 2012 m. yra baigę biomedicinos diagnostikos ar biomedicininės diagnostikos studijų programą, įgiję visuomenės sveikatos profesinio bakalauro laipsnį ir technologo kvalifikaciją;

5.7. turintys Lietuvos aukštųjų mokyklų išduotus diplomus, patvirtinančius, kad yra įgiję bendrosios praktikos slaugytojo profesinę kvalifikaciją ir yra baigę ne trumpesnės kaip 2 metų trukmės biomedicinos diagnostikos studijų programą;

5.8. turintys aukštųjų mokyklų išduotus diplomus, patvirtinančius, kad baigtos universitetinės pirmosios pakopos studijų programos „Medicininė ir veterinarinė biochemija“ arba „Medicininė ir veterinarinė genetika“, suteikiančios medicininės ir veterinarinės biochemijos arba medicininės ir veterinarinės genetikos bakalauro kvalifikacinį laipsnį arba gyvybės mokslų bakalauro kvalifikacinį laipsnį;

5.9. iki 1990 m. kovo 11 d. turintys išduotus diplomus ir nuo 1990 m. Lietuvos medicinos mokyklų, aukštesniųjų ir aukštųjų mokyklų išduotus diplomus ir įgiję medicinos laboranto, felčerio laboranto, medicinos felčerio laboranto, sanitarijos felčerio, laboratorinės diagnostikos laboranto, medicininės diagnostikos laboranto profesinę kvalifikaciją, medicinos sesers, vaikų įstaigų medicinos sesers, medicinos brolio, slaugytojo, felčerio, medicinos felčerio, sanitarijos felčerio, medicinos felčerio laboranto, akušerio profesinę kvalifikaciją ir atitinkantys vieną iš šių sąlygų:

5.9.1. iki 2019 m. liepos 1 d. yra įgiję ne mažesnę kaip 3 metų darbo patirtį patologijos srityje (patologijos laboranto, histologijos laboranto ar patologijos technologo);

5.9.2. iki 2007 m. sausio 1 d. yra išklaušę Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka suderintas mokymo programas (histologijos laborantų, patologijos laborantų, patologinės anatomijos skyriaus, prozektoriaus felčerių-laborantų kvalifikacijos kėlimo programas), turi tai patvirtinančius pažymėjimus ir eina patologijos technologo pareigas;

5.9.3. iki 2019 m. liepos 1 d. yra įgiję ne mažesnę kaip 2 metų darbo patirtį atrankinių citopatologinių tyrimų srityje;

5.9.4. 2008–2017 m. yra išklaušę Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka suderintą ne trumpesnę kaip 320 val. trukmės kvalifikacijos kursų programą „Citopatologijos technologija“, turi tai patvirtinančius pažymėjimus ir eina citopatologijos technologo pareigas;

5.10. turintys aukštąjį biomedicinos mokslų srities biologijos ar visuomenės sveikatos mokslų studijų krypties išsilavinimą ir atitinkantys vieną iš šių sąlygų:

5.10.1. iki 2019 m. liepos 1 d. yra įgiję ne mažesnę kaip 3 metų darbo patirtį patologijos srityje (patologijos laboranto, histologijos laboranto ar patologijos technologo);

5.10.2. iki 2007 m. sausio 1 d. yra išklaušę Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka suderintas mokymo programas (histologijos laborantų, patologijos

laborantų, patologinės anatomijos skyriaus, prozektoriaus felčerų-laborantų kvalifikacijos kėlimo programas), turi tai patvirtinančius pažymėjimus ir eina patologijos technologo pareigas;

5.10.3. iki 2019 m. liepos 1 d. yra įgiję ne mažesnę kaip 2 metų darbo patirtį atrankinių citopatologinių tyrimų srityje;

5.10.4. 2008–2017 m. yra išklause Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka suderintą ne trumpesnę kaip 320 val. trukmės kvalifikacijos kursų programą „Citopatologijos technologija“, turi tai patvirtinančius pažymėjimus ir eina citopatologijos technologo pareigas;

5.11. 2003–2006 m. yra baigę biomedicinos diagnostikos ar biomedicininės diagnostikos studijų programą, įgiję visuomenės sveikatos aukštojo (neuniversitetinio) mokslo diplomą ir technologo profesinę kvalifikaciją bei 2008–2017 m. yra baigę Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka suderintą ne trumpesnę kaip 320 val. trukmės neformalaus mokymo programą „Autopsijų technologija“, turi tai patvirtinantį pažymėjimą ir eina autopsijų technologo pareigas.

6. Biomedicinos technologas verčiasi biomedicinos technologo praktika Lietuvos Respublikoje tik asmens sveikatos priežiūros įstaigoje (toliau – ASPĮ), turinčioje galiojančią įstaigos asmens sveikatos priežiūros licenciją teikti laboratorinės diagnostikos ir (ar) kitas sveikatos priežiūros paslaugas, kurių teikimo reikalavimuose numatyta, kad šias paslaugas turi teisę teikti ir biomedicinos technologas.

7. Biomedicinos technologas veiklą vykdo ASPĮ laboratorijoje, kurioje dirba bent vienas šiame punkte nurodytas specialistas: laboratorinės medicinos gydytojas, gydytojas genetikas, medicinos biologas, medicinos genetikas, gydytojas alergologas ir klinikinis imunologas, gydytojas patologas.

8. Biomedicinos technologas vadovaujasi asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimą reglamentuojančiais teisės aktais, Lietuvos medicinos norma, įstaigos, kurioje dirba, įstatais (nuostatais), vidaus tvarkos taisyklėmis, vidaus kokybės vadybos sistemos dokumentais ir savo pareigybės aprašymu.

II SKYRIUS TEISĖS

9. Biomedicinos technologas turi teisę:

9.1. verstis biomedicinos technologo praktika Lietuvos medicinos normos ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimą, nustatyta tvarka;

9.2. tvarkyti paciento duomenis, įskaitant sveikatos duomenis, vykdydamas Lietuvos medicinos normos 15 punkte nurodytą veiklą, Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių pacientų asmens duomenų tvarkymą, nustatyta tvarka;

9.3. dalyvauti Lietuvos ir užsienio mokslo ir profesinių draugijų veikloje;

9.4. dalyvauti mokslo tiriamojoje ir pedagoginėje veikloje, taip pat kuriant ir diegiant naujas medicinos ir informacijos technologijas;

9.5. teikti siūlymus Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai, ASPĮ administracijai, darbdaviams laboratorinės diagnostikos organizavimo optimizavimo klausimais;

9.6. dalyvauti ASPĮ atliekamo audito procedūrose;

9.7. atsisakyti teikti asmens sveikatos priežiūros paslaugas, jei tai prieštarauja biomedicinos technologo profesinės etikos principams arba gali sukelti realų pavojų paciento ar biomedicinos technologo gyvybei, išskyrus atvejus, kai teikiama pirmoji medicinos pagalba;

9.8. turėti saugias darbo sąlygas.

10. Biomedicinos technologas turi ir kitų teisių, nustatytų kituose Lietuvos Respublikos teisės aktuose, reglamentuojančiuose asmens sveikatos priežiūros specialisto praktiką.

III SKYRIUS PAREIGOS

11. Biomedicinos technologas privalo:
 - 11.1. teikti pirmąją medicinos pagalbą Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;
 - 11.2. pagal savo kompetenciją, nurodytą Lietuvos medicinos normoje, ir ASPI, kurioje dirba, licenciją kvalifikuotai atlikti laboratorinius tyrimus, atlikti laboratorinio tyrimo rezultato techninį įvertinimą ir užtikrinti teikiamų sveikatos priežiūros paslaugų kokybę;
 - 11.3. nepriskirtais jo kompetencijai atvejais rekomenduoti pacientui kreiptis į atitinkamos srities asmens sveikatos priežiūros specialistą;
 - 11.4. turėti spaudą, kurio numeris suteikiamas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. sausio 6 d. įsakymo Nr. V-1 „Dėl Numerio sveikatos specialisto spaudui suteikimo ir panaikinimo taisyklių patvirtinimo“ nustatyta tvarka;
 - 11.5. taikyti tik mokslo ir praktikos įrodymais pagrįstus, saugius tyrimo metodus, teisės aktų nustatyta tvarka patvirtintas tyrimų procedūras, išskyrus kituose teisės aktuose nustatytas išimtis;
 - 11.6. naudoti tik teisės aktų reikalavimus atitinkančias medicinos priemones (prietaisus), išskyrus kituose teisės aktuose nustatytas išimtis. Užtikrinti, kad medicinos priemonės (prietaisai) būtų naudojamos teisės aktų nustatyta tvarka ir vadovaujantis gamintojų su medicinos priemone (prietaisu) pateikiama informacija;
 - 11.7. konsultuoti kitus biomedicinos technologus darbo klausimais;
 - 11.8. konsultuoti tyrimą užsakiusius sveikatos priežiūros specialistus paciento paruošimo tyrimui ir mėginių (ar ėminių) paėmimo ir tinkamumo klausimais;
 - 11.9. teisės aktų nustatyta tvarka teikti informaciją apie paciento laboratorinius tyrimus;
 - 11.10. tvarkyti biomedicinos technologo praktikos dokumentus Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;
 - 11.11. bendradarbiauti su asmens sveikatos priežiūros ir kitais specialistais;
 - 11.12. propaguoti sveiką gyvenseną, ligų profilaktikos ir sveikatos tausojimo bei ugdymo priemones;
 - 11.13. laikytis asmens sveikatos priežiūros specialisto profesinės etikos principų, gerbti pacientų teises ir jų nepažeisti, saugoti profesinę paslaptį ir visą informaciją apie pacientą laikyti konfidencialia; kitiems asmenims ši informacija gali būti atskleista Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytais pagrindais ir tvarka;
 - 11.14. tobulinti profesinę kvalifikaciją Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka;
 - 11.15. paaiškinti biomedicinos technologo praktikos aplinkybes Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos, teisėsaugos institucijų ir kitų kontroliuojančių institucijų prašymu;
 - 11.16. atlikti kitas Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių sveikatos priežiūros specialisto praktiką, nustatytas pareigas.

IV SKYRIUS KOMPETENCIJA

12. Biomedicinos technologo profesinę kompetenciją sudaro žinios ir gebėjimai, kurie įgyjami baigus biomedicinos technologo profesinę kvalifikaciją suteikiančias studijas bei nuolat tobulinant įgytą profesinę kvalifikaciją, atsižvelgiant į nuolatinę medicinos mokslo, technikos ir praktikos pažangą.
13. Biomedicinos technologas turi žinoti:
 - 13.1. dokumentų rengimo, tvarkymo ir apskaitos pagrindus, taikomus sveikatos priežiūros įstaigų laboratorijoms;

- 13.2. medicinos statistikos pagrindus;
- 13.3. sveikatos draudimo pagrindus;
- 13.4. sveikatos teisės pagrindus;
- 13.5. naudojimosi informacinėmis ir ryšio technologijomis būdus ir mokėti jais naudotis;
- 13.6. bendravimo su pacientais, jų artimaisiais ir sveikatos priežiūros specialistais principus;
- 13.7. asmens duomenų apsaugos principus.
- 14. Biomedicinos technologas turi išmanyti:
 - 14.1. žmogaus anatomijos ir fiziologijos pagrindus;
 - 14.2. žmogaus organizme vykstančius patologinius procesus;
 - 14.3. atliekamų tyrimų metodų principus;
 - 14.4. metrologijos principus;
 - 14.5. medicinos priemonių (prietaisų) veikimo principus ir jų priežiūrą;
 - 14.6. laboratorinės medicinos mokslo pagrindus;
 - 14.7. kenksmingus biomedicinos technologo veiklos veiksnius;
 - 14.8. paciento paruošimo ypatumus ir ėminių paėmimo procedūros įtaką laboratorinių tyrimų rezultatams;
 - 14.9. ėminių gabenimo ir saugojimo sąlygas;
 - 14.10. įvairių veiksnių įtaką tyrimų rezultatams;
 - 14.11. laboratorinių tyrimų vidaus kokybės kontrolės ir išorinio kokybės vertinimo principus, jų reikšmę tyrimų rezultatams;
 - 14.12. darbų saugos principus.
- 15. Biomedicinos technologas turi gebėti:
 - 15.1. paruošti darbo vietą dirbti su įranga ir medicinos priemonėmis (prietaisais);
 - 15.2. įvertinti darbo aplinkos sąlygas, reikalingas tyrimams atlikti pagal tyrimų metodų nustatytus reikalavimus;
 - 15.3. vadovautis teisės aktais, reglamentuojančiais laboratorijų veiklą, taikyti laboratorijoje naudojamų cheminių medžiagų ir reagentų laikymo ir naudojimo reikalavimus;
 - 15.4. imti kraują (veninį ir kapiliarinį) ir neinvaziniu būdu imamus ėminius;
 - 15.5. prireikus paaiškinti tinkamą ėminių pristatymo į laboratoriją tvarką;
 - 15.6. įvertinti ėminių tinkamumą tyrimams atlikti;
 - 15.7. paruošti tyrimams mėginius;
 - 15.8. dirbti su laboratorine įranga ir sveikatos priežiūros informacinėmis technologijomis;
 - 15.9. atlikti laboratorinius tyrimus pagal patvirtintas tyrimų procedūras;
 - 15.10. įvertinti tyrimų rezultatų atitiktį rekomenduojamoms reikšmėms arba pamatinėms biologinėms vertėms;
 - 15.11. pateikti tyrimų rezultatus įstaigoje nustatyta tvarka;
 - 15.12. vykdyti reagentų apskaitą ir tikslingai juos naudoti;
 - 15.13. taikyti neatitiktį korekcijos ir prevencijos priemones;
 - 15.14. kaupti ir sisteminti dokumentus, privalomus ASPĮ laboratorijoms;
 - 15.15. operatyviai reaguoti į darbų saugos reikalavimų pažeidimus.

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, Įsakymas

Nr. [V-687](#), 2019-06-07, paskelbta TAR 2019-06-10, i. k. 2019-09420

Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 1999 m. sausio 6 d. įsakymo Nr. 5 „Dėl Lietuvos medicinos normos MN 69:1999 „Klinikos laborantas. Pareigos, teisės ir atsakomybė“ tvirtinimo“ pakeitimo

